

ŠIAULIŲ JULIAUS JANONIO GIMNAZIJOS

ETNINĖS KULTŪROS BENDROSIOS PROGRAMOS INTEGRAVIMAS Į MOKOMUOSIUS DALYKUS IR NEFORMALŲJĮ ŠVIETIMĄ PAGAL TEMINES SRITIS 2025-2026 M.M.

I-II GIMNAZIJOS KLASĖSE

Eil. Nr.	Teminė sritis	Pasiekimai	Integruotos etninės kultūros pamokos
1.	Žmogaus, šeimos, bendruomenės, tautos ryšys ir papročiai	Remdamiesi tyrinėtojų darbais, mokiniai nagrinėja savo ir kito sampratą šeimos ir bendruomeniniuose papročiuose bei apeigose. Palygina savo tautos ir kitų tautų tradicines šeimos apeigas – vestuves, laidotuves, krikštynų ir konfirmacijų papročius. Tyrinėja tautiečių bendruomenės ir jų tradicijas kitose šalyse. Diskutuoja apie baltų kilmę, lietuvių tautos kultūrinius ryšius su kitomis tautomis, pateikia pavyzdžių.	Istorija, lietuvių kalba ir literatūra, geografija, dailė, muzika, technologijos, etika
2.	Paprotinė teisė ir elgesys	Remdamiesi etninės kultūros ir istorijos šaltiniais, mokiniai nagrinėja šeimos ir bendruomenės paprotinį elgesį, paprotinės teisės atspindžius kuriant teisėkūros pradmenis Lietuvoje, skirtingų laikotarpių nuosavybės ir teisėtumo sampratą. Remdamiesi etnokultūrinėmis žiniomis, diskutuoja apie vyrų ir moterų teises, skirtingų lyčių bendravimo ypatybes. Apibūdina, vertina savo ir kitų tautų paprotinio elgesio normas, palygina su šiuolaikiniu gyvenimu.	Istorija, lietuvių kalba ir literatūra, etika, tikyba, pilietiškumo pagrindai
3.	Mitybos ir sveikatos tausojimo papročiai	Mokiniai nagrinėja mitybos papročių kaitą Lietuvoje ir kulinarinio paveldo reikšmę šiuolaikiniame gyvenime. Palygina sveikatos tausojimo ir higienos laikymosi papročius Lietuvoje ir kitose šalyse, gydomųjų maisto produktų panaudojimą tradicinėje virtuvėje ir liaudies medicinoje. Remdamiesi etnokultūriniais šaltiniais,	Biologija, lietuvių kalba ir literatūra, etika, tikyba, muzika, technologijos, fizinis ugdymas
4.	Tautinis kostiumas	Remdamiesi tyrinėtojų darbais, mokiniai nagrinėja tautinio kostiumo susiformavimo aplinkybes, europinių madų įtaką jo raidai. Įvardija regioninius ir skirtingos socialinės padėties žmonių tautinio kostiumo skirtumus. Palygina lietuvišką tautinį kostiumą su Lietuvos tautinių bendrijų ir kaimyninių tautų nacionaliniais kostiumais. Diskutuoja apie tautinio kostiumo reikšmę šiuolaikinio žmogaus gyvenime Lietuvoje bei kitose šalyse.	Geografija, dailė, lietuvių kalba ir literatūra, muzika, istorija, technologijos, liaudies šokių kolektyvas „Liuoksinis“
5.	Tarmių įvairovė	Mokiniai pristato tarmių, patarmių ir šnektų įvairovę Lietuvoje, apibūdina jų gyvąją tradiciją.	Istorija, lietuvių kalba ir literatūra, etika, muzika, dailė

6.	Etnografiniai regionai, kraštovaizdžio ir architektūros ypatybės	Naudodamiesi tyrėjų darbais, mokiniai analizuoja etnografinių regionų raidą ir ją lėmusius veiksnius. Nagrinėja regioninius tradicinės architektūros skirtumus, apibūdina įvairių tipų tradicinius kaimus (gatvinius, kupetinius, padrikuosius, vienkiemius). Išskiria dvarus, kitus kultūrinio kraštovaizdžio objektus, aptaria jų kaitą per pastarąjį šimtmetį. Diskutuoja apie tradicinės architektūros puoselėjimą Lietuvoje ir kitose šalyse.	Lietuvių kalba ir literatūra, muzika, dailė, istorija, geografija, technologijos
7.	Pasaulėjauta, žmogaus ryšys su gamta ir ūkinė veikla	Mokiniai analizuoja baltų tikėjimo ir mitinio pasaulėvaizdžio atspindžius kalendorinėse, darbo ir šeimos apeigose, papročiuose, tautosakoje, tautodailėje, tradiciniuose dirbiniuose, architektūroje, antkapiniuose krikštuose ir kt. Palygina senovės baltų ir senovės graikų, romėnų, kitų tautų mitologiją, religiją. Samprotauja apie baltų pasaulėžiūros ir krikščionybės dermę Lietuvos etninėje kultūroje paskutiniaisiais šimtmečiais.	Technologijos, dailė, istorija, lietuvių kalba ir literatūra, fizika, muzika
8.	Kalendoriniai papročiai ir tradicinė ūkinė veikla	Mokiniai tyrinėja kalendorinių švenčių sąsajas su tradiciniais ūkio darbais ir religija. Aiškinasi derliaus švenčių ryšį su protėvių kultu. Nagrinėja mirusiųjų minėjimo ir kapų lankymo papročius Lietuvoje, palygina su įvairių tautinių bendrijų, kaimyninių ir tolimesnių tautų tradicijomis. Išskiria lietuviškų advento, Kūčių ir Kalėdų papročių savitumą kitų tautų kontekste. Susipažįsta su įvairių religinių konfesijų kalėdinėmis tradicijomis. Apibūdina baltų ir krikščioniškų tradicijų persipynimą lietuviškose velykinio laikotarpio apeigose, palygina skirtingų religinių konfesijų velykinius papročius. Rasos (Joninių, Kupolių) šventės tradicijas sugretina su kitų šalių vidurvasario šventės tradicijomis. Remdamiesi šaltiniais, nagrinėja Žolinių šventės kilmę, papročius, tradicijas, palygina su kaimyninių ir kitų šalių tradicijomis. Aptaria tradicinių darbų, amatų ir verslų reikšmę Lietuvos ūkiui, jų raidą, analizuoja kaitos priežastis	Dailė, technologijos, lietuvių kalba ir literatūra, istorija, muzika, choras „Viva melodica“
9.	Liaudies kūrybos palikimas ir tęstinumas	Mokiniai analizuoja raudų ypatybes, paskirtį ir simbolizmą. Aptaria giesmių įvairovę, giedojimo tradicijos kaitą. Nagrinėja šeimos dainų žanrą, klausosi ir atlieka pasirinktus muzikinio folkloro kūrinius. Tyrinėja sakinio, muzikinio, šokamojo ir žaidybinio folkloro kūrybos formas, žanrų įvairovę, jų ypatumus ir kaitą, pasirinktus kūrinius atlieka, įtraukia į savo kūrybą. Mokiniai nusako klotimo teatro ir Lietuvių folkloro teatro reikšmę, apibūdina jų veiklos ypatybes. Aplankydami parodas ir remdamiesi kitais šaltiniais, mokiniai gilinasi į šiuolaikinę tautodailę, pagal galimybes kuria tautodailės dirbinius. Mokiniai nagrinėja liaudies kūrybos elementus mėgėjų ir profesionalų darbuose – aranžuotėse, stilizacijose, autoriniuose kūriniuose.	Dailė, muzika, technologijos, lietuvių kalba ir literatūra, istorija, etika, tikyba, choras „Viva melodica“